GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Šibensko izdanje (II)

Poštarina plaćena

TRIBUNA

IZLAZI SVAKI DAN
UPRAVA: Šibenik ulica Episkopa Milaša.
UREDNIŠTVO: Šibenik, ul. Ep. Milaša. Telef. 44.
PRETPLATA mes. d. 25, za inostranstvo din. 35.
Primerak 1.- din.

GODINA V | RUKOPISI se ne vraćaju. | Četvrtak 18 marta 1937 | ČEKOVNI RAČUN Zagreb 46.798 | BROJ 64

Kratke vesti

— ČEHOSLOVAČKI POSLANIK napustio je Bukurešt i tom mu je prilikom ministar spoljnih poslova g. Antonesku priredio oproštajni ručak. Pri šampanju g. Antonesku održao je govor u kome se najtoplije zahvalio gg. Šebu na sprovođenju plana za uređenje Rumunije i naoružanje njene vojske.

— KATASTROFALNE POPLAVE dobijaju sve veći obim u nekim krajevima južne Rusije.

— ŠTRAJKOVI U AMERICI naglo se šire. Glavni centri nemira nalaze se u gradovima Alamed Čikaga i Detroid. Pri sukobu policije sa štrajkašima bilo je mnogo teže i lakše ranjenig. Policija je u više navrata upotrebila suzne bombe, koje su odlično delovale.

U Marseju je otkrivena velika organizacija za snabdjevanje vlade u Valenciji

MADRID, 17 marta (r) Avas javlja: Diplomatsko pretstavništve kube u Madridu izdalo je saopštenje u kome kaže da smrt otpravnika poslova nije uslijedila ubistvom vladajućih u gradu, već je on 13 marta umro prigodnom smrću uslijed izliva krvi u mozgu.

BARCELONA, 17 marta (r) Prigodom jučerašnjeg bombardovanja nacionalističke aviacije 7 je lica poginulo, dok je 34 ranjeno.

MARSEJ, 17 marta (r) Avas javlja: Vlasti su otkrile veliku organizaciju koja je imala zadatak snabdevanja republikanaca Španije ratnim materijalom. Ova je organizacija posljednjih dana otpremila za Valencijsku i Katalonsku vladu velike količine revolvera i revolverskih metaka.

Vodstvo organizacije je uhapšeno. Izvidi se vode.

VALENCIJA, 17 marta (h) Ministarstvo vazduhoplovstva u Valenciji objavilo je da je uhvaćen radiogram koji je poslan iz Palme na Majorki diplomatskom pretstavniku generalu Franku u Rimu u kome se javlja da je admiral Vijanini, komandant italijanske eskadre u španskim vodama, odlazi dopust, pa se traži intervencija kako bi admiral i dalje stao na svom položaju sa koga je učinio mnogo usluga generalu Franku i njegovoj akciji.

VALENCIJA, 17 marta (h) Prema naređenju vlade pod zastavu su stupili regrutovi 1932—35 godine, kao i regruti 1936 godine.

Dr. M. Stojadinović počasni građanin Skoplja

BEOGRAD, 17 marta (g) Jučer pre podne pretsednik vlade g. dr Milan Stojadinović primio je pretsednika i potpretsednika skopske opštine koji su mu predali diplomu počasnog građanina Skoplja.

Pretstavnici Skoplja bili su, zatim, primljeni od nekoliko ministara. Na koncu ih je primio i ministar finansija g. Letica koji je tom prilikom potvrdio budžet opštine grada Skoplja.

Njemačka tajna radio—stanica

LONDON, 17 marta (h) Ustanovljeno je, u poslednje vrijeme, da se iz Njemačke javlja jedna jaka tajna radio — stanica. Kako ova tajna stanica objavljuje vijesti koje su poznate samo najpouzdanijim političkim krugovima Berlina pretpostavlja se da je u rukama opozicionih krugova koji su nezadovoljni današnjom vladom Rajha.

Francuska ostaje vjeran saveznik Rusije

Akcija komunističkih partija

PARIZ, 17 marta (h) Ministar spoljnih poslova Debbos primio je sovjetskog ambasadora u Parizu Potenkina i s njim konferisao u vezi novog zapadnog pakta.

Delbos je informisao Potenkina da Francuska, pristupanjem Novom Lokarnu, ostaje i dalje vjeran saveznik Rusije radeći na uzajamnoj pomoći dviju prijateljskih zemalja.

(*Od našeg dopisnika*)

Pariz, marta. Francuski komunisti igrali su odlučujuću ulogu u pobedi Narodnog fronta prilikom poslednjih izbora u Francuskoj. Ali s druge strane oni su izgubili svaki ugled u očima svih onih članova krajnje levice, koji — s pravom ili ne — smatraju da su oni pravi apostoli Marksovih načela i Lenjinovih principa. Rascep između njih očevidno se širi. Po mišljenju Trockista pogreška francuskih „Kominternista« u tome je, što, slušajući slepo Moskvu, oni idu tako daleko u svojoj politici kompromisa u odnosu prema socijalistima i radikalima, „da potpuno gube iz vida dogme revolucije". Komunisti vode nemilosrdnu borbu protiv ovih svojih protivnika i prikazuju ih kao neprijatelje radničke klase i kao plaćenike kapitalizma.

Krajnja levičarska grupa, podeljena u nekoliko manjih frakcija, bez naročitih finansiskih i drugih sredstava za delatnost i koju Moskva oštro osuđuje, trenutno ne pretstavlja nikakvu opasnost za komuniste ni za Narodni front Međutim, situacija izmenila bi se radikalno, kad bi se ove razne «revolucionarne ćelije" ujedinile u jedan organizam. Doduše, još se ne može reći da su one nekakva „Četvrta Internacionala". Ali one su svakako jedna klica jednog ovakvog tela i iz tog razloga na njih se obraća naročita pažnja.

U jednoj maloj ulici istočnog radnićkog kvarta Pariza nalazi se štab „Boljševističke lenjinističke stranke", koja je poznata pod imenom „Francuske sekcije Četvrte Internacionale" čiji se centralni komitet nalazi u Ženevi. Ovo zvučno ime kadro je da čoveka zbuni. Četvrta Internacionala je zasad samo jedna međunarodna kancelarija. Taj centar izdaje nedeljni časopis «Radnička borba« i jedno mesečno izdanje «Četvrta internacionala«. Grupa Revolucionarne socijalističke omladine« sa svojim organom »Revolucija" prišla je ovom centru. Ta omladinska organizacija tako je revolucionarna, da su je se odrekli i socijalisti i komunisti. Glavni tumači te doktrine boljševističkih trockista su Trocki i njegov poslanik u Francuskoj Viksor Serž ili famozni Kibalčić. Oni proklamuju potrebu oružanja proletera, dok istovremeno propovjedaju apsolutan antimilitarizam i bezuslovan pacifizam.

Njihov rival, koji sutra može da bude i njihov saveznik, je stranka „Međunarodnih komunista', koji su obrazovali disidenti trockističkih teorija. Njih nije mnogo, a njihov je organ »Komuna«. Oni su vodili oštru antimilitarističku propagandu preko lista „Vojnik" koji su vlast. zabranile pre kratkog vremena.

Kao trockisti, ali protivno Trećoj internacionali, oni propovedaju nedeljivost čisto političke i socialno-sindikalističke akcije. Oni su protivnici Generalne Konfederacije rada, ali traže dodira sa krajnjom levicom.

Ali najrevolucionarnija grupa je „Anarhistička Unija", koja uprkos propagandi nema mnogo pristalica u Francuskoj.

Sve te stranke i grupe zasad su u stadiju začetea. Ipak ih ne smemo potcenjivati. t. p.

Skupština nastavila rad
Usvojene su tri međunar. konvencije
Sjednice posl. klubova JRZ i JNS, sjednica glavnog odbora JRZ

BEOGRAD, 17 marta (g) Narodna skupština nastavila je jučer radom. Pre prelaza na dnevni red pretsjednik g. Ćirić komemorisao je smrt nar. poslanika dr. Đ. Brankovića koji je 6 puta uzastopce bio biran u srezu Otočac u Lici.

Zatim se prešlo na čitanje izveštaja zakonskog predloga o ovlaštenim inženjerima.

Pročitan je izveštaj o sledećim kovencijama: 1) o međunarodnom saobraćaju, putničkom, robnom itd., 2) o izbjegavanju dvostrukog oporezovanja robe između Čehoslovačke i Jugoslavije, 3) o arbitraži i sudskom raspravljanju između naše države i Danske.

Sve su ove konvencije usvojene.

Na jutrošnjem zasijedanju otpočela je diskusija po Zakonskom predlogu o ovlaštenim inženjerima. Javilo se više kućnih govornika.

BEOGRAD, 17 marta (g) Poslanički klubovi održaće danas poslije podne svoje klubske sjednice.

Isto tako će održati svoju sjednicu i glavni odbor JRZ.

ZAGREB, 17 marta (lj) Sinoć je g. dr. Maček otputovao na svoje imanje u Kupinec.

Prije odlaska održao je dužu konferenciju sa prvacima Samostalne stranke gg. Vilderom i Kosanovićem o odnosima u b. SDK. Ovom razgovoru prisustvovao je i g. ing. A. Košutić.

Šefovi raspuštenih stranaka organizovali su stud. demonstracije

[illegible] kaže ministar unutraš djela.

SOFIJA, 17 marta (r) U vezi teških studentskih nemira ministar unutrašnjih djela dao je izjavu u kojoj je za ove nemire optužio šefove raspuštenih stranaka koji su ove demonstracije organizovali.

U vezi brojnih hapšenja policija i dalje vodi izvide. Deset je lica internirano u unutrašnjost, dok je zatraženo odobrenje državnog tužioštva da se 42-jica još par dana zadrže u pritvoru. Ostali su pušteai na slobodo.

Univerzitet će biti još 3 dana zatvoren.

Danski kralj u posjete Hitleru

KOPENHAGEN, 17 marta (h) Službeno se saopštava da je danski Kralj posjetio vođu Rajha g. Hitlera. Ova posjeta nema nikakve političke pozadine, već je samo akt kurtoazije.

Umro je sir Austen Chamberlain

LONDON. 17 marta (h) Sinoć je umro sir Austen Chamberbain od srčane kapi.

Sir Austen Chamberlain rođen je 1863 god. kao sin engleskog ministra kolonija. Od 1924 do 1929 god. bio je državni sekretar za inostrane poslove. Godine 1925 sklopio je pakt u Locarnu. Bio je nosioc Nobelove nagrade za mir.

Posle krunisanja Nj. Vel. Kr. Gjure VI. pokojni sir A. Chamberlain Imao je preuzeti mesto dosadanjeg ministra pretsjednika Baldwina koji se je imao zahvaliti na svom položaju.

Musolini osvešćava spomenik imperije u srcu pustinje

BENGAZI, 17 marta (h) Avasov specijalni dopisnik, koji se nalazi u pratnji pretsjednika italijanske vlade g. Musolinija, javlja: Sinoć je g. Musolini prisustvovao osvećenju slavoluka podignutog usred pustinje u spomen proglašenja italijanske imperije. Spomenik je visok 31 metar pa strši iz pješčanog mora kao neka piramida.

Prigodom sinoćnjeg osvećenja ovaj velebni spomeni bio je obasjan morem svjetla iz brojnih reflektora.

TRIBUNA

Šibenik 16 marta.

Često se dogodi da padom vođa ili osnivača jednog pokreta, njegova ideologija nećemo reći ugine, ali ienjava, životari. To je najviše zbog toga što je jednoj veličini, u prvoj generaciji njegovih snaga, teško naći dostojna naslednika. Tu negativnost mora se najviše pripisati samom njemu, jer taj vođa, taj osnivač nečega ne nastoji da odmah u početku svoje akcije okupi oko sebe prave i najbolje istomišljenike i vaspita ih u duhu i po primeru svoje veličine. To se naročito dešava na političkom polju specijalno kod malih i mladih naroda.

Ovakav se slučaj desio i po smrti Stjepana Radića. Njegova veličina našla nije naslednika isto tako kao ni Nikola Pašić. Pašić je čekao na zamenika punih 10 godina. Stjepanu Radiću još nije nađen.

Svaka čast g. dr Mačeku kao vrlom intelektualcu i poštenom borcu. No njegove snage i sposobnosti mogu da triumfuju samo za zelenim stolom. On može biti krtica jednog pokreta, jedne stranke koja će sebi prirođenom marljivošću i sposobnošću raditi u sekretarijatu stranke, biti duša svega, ali ne i — glava svega. Ta glava, taj nosioc bio je pok. Radić i na tom ga mestu nije niko do danas nasledio isto tako kao ni pok. Svetozora Pribičevića.

Život HSS poslednjih godina pokazao je da je izvesnim bliskim strujama pogodovala ta neodlučnost i neaktivnost g. Mačeka. To je dozvolilo okupljanje svega onoga što je htelo, želilo ili moralo da bude nezadovoljno u Prečanskim krajevima.

Oko osobe dr Mačeka stvorio se jedan na prvi pogled neprobojan zid. U pokretu su se našli na okupu raznovodni elementi. Sve je to škodilo pokretu i došlo je do toga da se proti njega digla teško i moralno porazna optužba.

Čitava ta glasačka masa koja se okupila pod navodnim votstvom dr Mačeka, čitava ta masa radila je proti mnogih svetinja pk Radića.

Ovaj rad je išo toliko daleko da je njegovu porodicu prepustio udaru sudbine. Ovih dana jedan deo zagrebačke štampe objavio je ovu optužbu. Štampa je konstatovala da se supruga pok. Stjepana Radića i njena familija teškom mukom bori za svagdanji hljeb, jer je jedina njihova egzistencija, jedna mala knjižara, po nalogu izvesnih „hrvatskih« krugova — bojkotovana..!

To je hiljadugodišnja kultura kojom se velikohrvatski Zagreb diči! Nad ovim činjenicama mi se jugoslovenski nacionalisti možemo samo zgražati. Držimo nemogućim da bi mi, ne imajući hiljadugodišnju kulturu, bili u stanju nešto slično učiniti.

Razumljiva je dakle i sva ona organizovana akcija protiv »emigranata". Prvi »emigrant« g. dr Vladimir Radić, sin pok. Stjepana; vrativši se u Jugoslaviju nije našo za shodnim da se pokori „votstvu" pokreta, već je — naprotiv — poveo zasebnu akciju pozivajući na okup prave i nekompromitovane radićevce da obnove kult Stjepapa i Antuna. Njegova je odvojena akcija najbolja ilustracija zagrebačkih prilika.

Drugi „emigrant" koga također na pada zagrebačka čaršija je g. ing. A. Košutić, On je došo u maticu da bi rasčistio sa mnogim nepocudnim elementima. Dok je treći „emigrant" o stao u Ženevu da bi rasčistio sa nepozvanim velikohrvatima koji mute po inostranstvu.

Ovaj emigrantski triumvirat znače da reorganizuje HSS kraljevine Jugoslavije kakvu bi danas imao da je živ Stjepan Radić, seljačku stranku dostojnu svog velikog učitelja i stranku koja će sada, ovako obnovljena, imati i vođu kakvog je pre imala.

Dr Vlatko Radić biće dostojan naslednik svog velikog oca, naslednik koji će znati okupiti oko sebe i dostojne saradnike.

Starčević traži a i zaslužio je

drukčije sledbenike koji će tražiti, a i budno čuvati nedeljivu jugoslovensku narodnu snagu i celinu

(Nastavak 5)

On govori kako se mogu dokazivati tako apsurdne stvari da između Hrvata, Čeha, Poljaka, Rusa i Bugara ima nekog jedinstva krvnog narodnog i jezičkog. „Ne ima povesničkog dokaza, ni spomenika, ni traga, da su Slavjani bili jedno telo, jedan narod, jedna osoba budi po krvi, budi po jeziku, budi po državi, ili da su imali budi kakav narodni jezik, budi kakvo narodno ime. „Slavjanstvo je čedo Austrije, ona ga je rodila, odgojila da se Poljaci, Hrvati i Česi puste u sanjarenje, prepustiv svoja prava i svoju sposobnost". Za Starčevića Sloven je „općenita evropejska riječ za naznačiti sužnja". Slovenstvo je „orude sužanjstva" a „slovenska ideja je izdaja slobode, neprijatelj civilizacije". »Mislite li Vi nastavlja Starčević — da se proti toj gerdobi ne bude složiti sve što je kreposno, sve što je Božje?« „Pa ako bi ono barbarstvo navladalo mislite li da će njegovo dobitje dulje trajati nego li je trajalo ono Vandalah i drugih mnogi plemenitijih mnogo veličanstvenijih barbarah."

A šta je rekao za Srbe? Pa za njega oni i ne postoje. Ime Srbi izvodi od reči svrabež ili sob (seraris) To je bila neka vrsta ciganskih plemena, koja je patila od svrabeza, od šrige. Srbi su samo jedan geografski pojam. Njihova istorija, jezik — to je jedna izmišljotina. „Srbstvo su u najmanje doba. radi svojih ciljeva, stvorile Rusija i Austrija" „Ono što se u stvari smatralo za srpstvo, u stvari je ukradeno od Hrvata; sve što je dobro kod Srba to je samo hrvatsko." On govori o tome kako se »Miloš Kolilić na Kosovu pokazao Hervatom." Na Kosovu je 1839 g. bilo svega, i „Hervator, Bugaroh i Rumunoh i Scipetarah — samo ne Srba."

Za njega je „preposna hervatska dinastija Nemanjića koji kroz vekove kao kraljevi vladahu pa istočno-severnih pokrajinah Hervatske" Sveti Sava je „istočno crkvu hervatsku odcepio od patrijarhe carigradskog". Knez Sava je „pohervačenik, nu po svoj prilici nečiste krvi." „Kroz osam vekovah što nam knjisko teče nejma ni traga o serpskoj narodnosti nejma serpskega književstva, ni serbske narodne povesti".

Srbi su „pohrvačeni Vlasi, Arbanasi i Cigani" „prošina od raznih narodnosti, balkanska fukara, nečisti puk, nečista pasmina i ona je za tačno 12 g. naučilu hervatski."

A kad govori od Srbima: „oko 1434 god. zarobiše pasmine 50000 komadoh" „Vešala za onu pasminu bijahu najstrahovitija versta smerti. Bilo da Hervati nisu to znali, bilo da ih je znao gnev preuzeti, oni nisu krivce vešali. Senjani u Perušiću nabiše ih na ražanj pa ih ispekoše "

Našto da pomislimo kad čitamo te kanibalske izjave. Koliko takvih, i sličnih, još ima, ali ih ne treba navoditi, jer su ovi dosad primeri dovoljni da ilustruju njegove misli i shvatanja.

I tako je mislio nekadašnji pesnik „Majke Slavije", nekadašnji ilirac „Slavjanin".

Barem je on najviše verovao u prazne reči, a i sva je njegova politika bi a verbolistička i sentimentalna. Žalosno je, ali istinito, da je takve gunsobe mogao da piše jedan sin našeg naroda, čak i sin pravoslavne majke Srpkinje.

U svom predgovoru ja sam namerno apstrohovao i zaboravio na tu njegovu političku zasljepljenost i svirepost, ali na koju nisu trebali da zaborave oni koji su ga u današnjici u jedinstvenoj Jugoslaviji i proslovili smelo i hrabro, ne kao jednog od vesnika jednakosti i jedinstvenosti našeg naroda od Triglava do Timoka pa ma i pod veliko-hrvatskim imenom, već kao čoveka koji je gledao kroz koljor durbin, a pri tom često gubio i ravnotežu svog duha u ekstremnom i verbolnom tumačenju nekih svojih ideja i delom svog životnog roda i verovanja. On — narodni čovek — nalazi da je i pravoslavni i katolički seljak u Bosni i Hercegovini „ogrezao u nepoštenju, neverju i bezdušju, da je to uopšte pokvareni izrođeni put."

Nije on štedeo nikoga, pa čak ni one Hrvate koji nisu prihvatili, bez komentara njegove ideje. Za njih on govori da „Najpogibeljniji neprijatelj Hervatske nisu ni Madžari, ni Nemci, nego sami Hervati" koje naziva „izdajnicima Hervatske" „lupeže", „pašćad", „smradna živina" i dr.

O prvim ljudima u Hrvatskoj pisao je nešto najgore pao o: Štrosmajeru, Račkom.

Za Mažirovića kaže da je zaslužio toliko puta vešala, koliko je puta dahnuo.

Kad je Đuro Daničić slao St. Novakoviću Starčevićevu brošuru „O imenu Sib", pisao mu je: „Kad stanete govoriti o toj brošuri, smatrajte ga kao čovek koji na hrvatske patriote isto tako mrzi, kao na srpske i kojega hrvatski patrioti preziru kako ga moraju prezirati Srbi".

Ko je prema tome mogao sa Starčevićem da stvara veliku i slobodnu Hrvatsku?

Jeli moglo biti nešto realnijeg, neostvarljivijeg u njegovom radu? Zar je on mislio to stvarati bez pomoći Srba bez oslonca na slovenstvo? A uz pomoć one strašne zapadne Evrope koja smatra da treba što pre kolonizirati sve Slovene kao nesposobne za samostalni život. Bog zna što je on tada mislio i maštao u svojoj samoći — kao što ni danas to mnogi ne znaju.

Da ne teže možda za onom Starčevićavskvm „Makar Hrvatska bila samo uru dugačka, makar bilo samo 5 Hrvatah neka ih tih pet bude slobodno i srećno."

„Hrvati su sami sebi dovoljni??"

Starčević je međutim imao u sebi nešto pozitivno i imao je duboku veru u snagu narodnog nagona, samoodržanja i otpora. Ipak je on čovek naše rase, jer je toj i pored škola i modernog života sačuvao sve mane i vrline duše svojih predaka: buntovni duh, tvrdoglavost, — divlju energiju, nasrtljivost i plahovitost.

Često napadan, gonjen on se osećao nesrećnim pa i sam kaže: „Ja sam čovek koji je prije živjeo u samoći, a sada živi u pustinji." On je čovek koji vidi samo ono što hoće da vidi — „među načelima kaže ne ima nigde pomirenja." Sve je on grdio, isključivao proklinjao što mi je bilo u skladu s njegovim idejama: Ljude koji nisu mislili kao on napada, preti im se, besni na njih i tada pada kao u neku političku histeriju, u kojoj je uvek zaboravljao na bitne strane života: privredna ekonomska i socijalna pitanja. Njemu je bio ideal samo istorisko pravo, a ni i blagostanja njegovog naroda. On j bio jedan borbeni radikalni propovednik nacionalizma i ideala u punu na rodnu slobodu. Starčević nije išao n za madžarskim konstatucionistima n za bečkim centralistima („a ni za da našnjim revizionistima"), jer nije želeda Hrvatska bude ni madžarska županij ni austriska provincija, već slobodn nacionala država.

A one, koji nemaju vere u narodn snagu i budućnost, mlake nacionaln OPORTUNISTE i političare od „dana komada", one koji nisu u stanju da s oslobode ropstva u duši i hoće da s drže jednih ili drugih gospodara o naziva prezrivo: „Kukakavicama, slab ćima, dvostrukim robovima, pandurski dušama".

U tim idejama integralne narodne sl bode on je nacionalni revolucionar.

Jovan Skerlić Srbin—pravoslavac k je dao najbolji i najtačniji prikaz lik A. Starčevića, a kojemu sam se i poslužio, naglasdje i podvlači ono š će svima da izgleda neverovatno, ka znamo šta je isti Starčević pisao, misl i govorio o Srbima.

(nastaviće se)

PODLISTAK

Mićun M. Pavičević

Crnogorski humor i šala.

Predgovor napisao Roda—Roda.
Tisak i naklada knjižare St.Kugli, Zagreb.

Ova najnovija knjiga g. Pavićevića, jednog od najplodnijih savremenih jugoslovenskih pisaca, znatan je prinos našoj beletrističkoj i ujedno folklorističkoj literaturi.

Pisac u ovom svojem djelu objavljuje preko 200 vrlo zanimivih šala i anegdota iz crnogorskog života, koje najizrazitije karakterišu psihu, mentalitet i duhovitost ovog našeg ponosnog i bistrog gorskog svijeta, onog dragulja među najblještavijim na kruni slavne dinastije Karađorđevića.

G. Pavićević svojim golemim književnim radom — koji obuhvata okolo stotinu svezaka, od kojih je nekoliko izašlo u izdanju Jugoslovenske Akademije nauka; od kojih je znatan broj popraćen predgovorima istaknutih domaćih i stranih književnika i učenjaka (Dr Gavrilović, dr Andrić, Đ. Vilović, dr Politeo, dr Vukčević, dr M. Župančić, dr Z. Perić, dr M. Dolene, dr M. Hanžeković, M. Đonović, dr B. Vo njak, D. Ljotić, dr E. Cimić, prof. Pavlović, prof. dr Ivić, dr G. Gesema Roda—Roda itd), a nekoje su svesl prevedene na francuski i engleski najodličnije je ilustrirao svoju užu tadžbinu, odao je svojih stihovima lju bav i poćast prema Kralju i jedinstv noj Jugoslaviji, a ovo njegovo najn vije izdanje, nije nego nov, svjež krasan cvijet, u onom divnom vijen kojeg Mićun Pavićević, naučnom i v drom prozom i zanosnom patriotsko lirikom, vješto i znalački spleo, da t svojim vijencem okruni ne samo or gordi kraj neumrlog lovćenskog pje nika, nego da njim prinese i svoj d gocijenjeni tribut ostvarenju velikog deala: jugoslovenskog narodnog i c hovnog jedinstva.

Ljubo Rodić

GRADSKE VIJESTI

Pomorska kavana za zabavu i razonodu turista i domaćih ljudi

Gospodin Vilko Erbes, iz Zagreba, inače veoma dobar poznavaoc turističkih prilika u Dalmaciji, radi na tome, da strancima—turistima na našoj srednjo—dalmatinskoj obali pruži mogućnost razonode i zabave. Obzirom na to predložio je splitskom »Putniku« osnivanje otseka, a koji bi imao svrhu kako smo istakli. Gospodin Erbes već je nabavio četri motora, pomoću kojih će se verojatno za mirne letne noći uspostavljati jači podijumi, na kojima bi bili smešteni pomorska kavana, bifeti, muzika itd. Takova bi ploveća pomorska kavana saobraćala laganom vožnjom i obilazila mjesta Kaštela, Trogir, Sutivan, Supetar, Omiš i čak Makarsku.

Kao što smo već naveli kani se da uvede i muziku, a sem muzike biće data mogućnost i drugim našim društvima sa priredjivanjem svojih zabavica i drugo. Naravna je prema tome stvar, da bi i naši domaći ljudi tom prilikom došli ne samo do zabave nego i do zarade.

Ima najbolje nade, da će plan g. Erbesa biti ne samo pozdravljen već i potpomognut od pozvanih ljudi i ustanova. (ić)

Nakon skupštine Vatrogasne zajednice

za Primorsku banovinu, a na kojoj su smenjeni destruktivno—partijski nastrojeni elementi zavladalo je u gradu medju ozbiljnije ljude veselo raspoloženje, jer vjeruju, da će sada i u splitskoj četi nastati poželjne promene, kako bi se ovom društvu povratila stara ljubav i sloga, a i simpatije splitskog gradjanstva. Novi ljudi na upravi zajednice imaju stoga bez oklevanja, da nastoje poraditi na tome, da se prilike u četi—matica ure de, a kako je to istaknuto i na samoj skupštini zajednice kada je naglašeno, da sva vatrogasna društva u banovini stoje daleko od partijskih mizerija, pak prama tome kod svih i vlada potrebita ljubav, sloga a i ozbiljnost. Videamus ! (ić)

Jedna nesavremena i nesocijalna odredba

U Splitu već od davnine stanovita grupa prenošača (vlasnika kola i konja) slobodno je zaradjivala svoj teški komad kruha time što bi prenašali raznu robu po gradu. Nenadnom naredbom zabranjen im je svaki rad i tako je sada oko 60 familja prepušteno sudbini. Doduše pristupili su odmah osnivanju svoje zadruge i zatražili dozvolu, ali bi ipak bilo uputno, da se ove siromašne i dobre ljude do postignuća registracije i dozvole — a što može da potraje nekoliko dana — dade mogućnost da zaradjuju, tim više kada se znade, da je sve na dobrom putu. (ić)

Zabava za dovršenje spomenika u Donjim Kaštelima

priredjena je 13 ovog mjeseca u svim prostorijama Sokolskog društva. Posjet je bio takav, da prostorije uz najbolju volju nijesu mogle da prime niti polovicu posjetilaca. Zabava je tekla uz pesmu i ples, a prihod je takav, da je sada zagarantovano, da će spomenik kroz veoma kratko vreme biti dogotovljen. Za ovaj uspeh imaju priznanje svi jugosloveni Kaštela, koji su svesno dali sve ono što su mogli a da se ovaj veličanstveni spomenik dovrši do letne sezone i služi strancima za dokaz nepokolebive vernosti siromašnog kaštelanskog puka prema dinastiji Karadjordjevića i Jugoslaviji. (ić)

☐ U PRIMOŠTENU pojavili su se simptomi zaraznih bolesti, te je hitno otposlat gradski lečnik da ustanovi koje su se bolesti i u kojoj meri pojavile. (g)

Dali je današnja opštinska uprava eksponent b.HSS ili jugoslovenskih elemenata

Politički se Split u sadašnjici ovako dijeli.

Jednu grupu pretstavljaju UNITARISTIČKI ELEMENTI, koji i po svojoj ideji i po svojoj kvaliteti, nesumnjivo sačinjavaju ono što je gradjanski najbolje, drugu grupu pretstavljaju pristaše HSS ill pučki rečeno MAČEKOVCI [koji su vrijedni samo kao broj, jer ono što u sebi dobrog elementa imadu, taj se elemenat samo — zasada — medju njima nalazi. Treća je grupa onih koji nisu „NI PIRKE NI KANJCI", a te treba tražiti prvenstveno u samoupravnim tijelima kao što je na pr. Opština Split.

Zadržaćemo se samo na ovoj trećoj grupi, jer se za one druge već premnogo zna, a da bi nekoga zanimalo čitati.

Opština Splita se nalazi u rukama ljudi, koji vode »JUGOSLOVENSKU POLITIKU" SPLITSKO—GRADJANSKO—HRVATSKOG OPORTUNISTIČKOG PRAVCA. To znači, da jer vise..., slušaju...., jer imadu druge interese..., brane interese.., PRIPREMAJU ZA BUDUĆE IZBORE GRADJANSKU LISTU... Jer neće da se zamiere b.HSS vode »i« hrvatsku politiku putem kazališta, potpora, priloga itd., a JER NEMOGU DA BUDU PROTIVU JRZ TO SU U BEOGRADU JRZ, a u Splitu NE PRIPADAJU toj stranci.....

Prilikom rekonstrukcije Gradskog Vijeća JRZ je postavila TRI svoja vijećnika, dok su svi ostali postavljeni po izboru i želji g. pretsjednika ili bolje njegova zamjenika g. Ivaniševića. Analizirajući to postavljanje vidimo da se je pri tome upotrebio ključ rodbinstva i poslovnog drugarstva, direktnog ili indirektnog. Tako je na primjer za vijećnika postavljen g. insp. J. P. Šakić, brat nar. poslanika g. ing. Šakića, zatim g. Matković Eugen, pašanac g. ing. Krstulovića poslovnog druga b. tehničke kancelarije Ivanišević—Kargotić—Krstulović i drugih sličnih kombinacija, da nepišemo sva druga imena vijećnika.

Rečeno je: JRZ ih je postavilo !

Da sistem bude konsekventan tako se organizuje Uprava „Javnih skladišta" da automatski, poslije TRI DANA od postavljanja novih vječnika, dvojica od tih viječnika postaju članovi Uprave »J. S.« i to u prkos interesa skladišta, apsolutno protivu najelementarnijih i najosnovnijih principa.

Zar će JRZ i ovo uzeti na sebe?

Pretsjednik opštine g. Ing. Kargotić povezuje svoju političku figuru i obzire prema njoj sa prolazom posmrtnih ostataka blapokojnog Kralja Aleksandra I. kroz Split, ali osim toga, taj isti ing. Kargotić nije ničim zadužio sjenu Velikoga Kralja da bi ga se — radi toga — i dalje uz 10.000 dinarsku mjesečnu nag radu honorirralo, kada politika opštine grada Splita izgleda onako kako je prednje istaknuto.

Kvadrumvirat današnjega vodstva opštine Splita SAČINJAVAJU „inziniri" i to : g. g. NARODNI POSLANIK ING. IVAN ŠAKIĆ [koji je izabran voljom i potporom senatora Dr. Angjelinovića, sa kojim sada čak ni lično ne razgovara!] zatim ING. MIHOVIL KARGOTIĆ, ING. LOVRE KRSTULOVIĆ i indirektnim putem ING. VJEKOSLAV IVANIŠEVIĆ, brat donačelnika gospodina D u j e Ivaniševića.

Sve radnje — istina putem licitacija — koje su isposlovane u Splitu iz kredita „kaldrmarine i javnih radova" dobila su, osim nekih, baš gospoda ovog kvadrumvirata. Ali naravno, licitacija je licitacija.....!

Da bi jedna opštinska uprava, naročito danas, bila na vlasti može da bude samo eksponent ili pokreta g. Mačeka odnosno b. HSS ili eksponent jugoslovensko—unitarističkog sloja građanstva.

To specijalno važi za Split.

Glavno je što želimo istaknuti da današnja opštinska uprava nije eksponent ni ljevice ni desnice. Zato smo slobodni opštinskoj upravi ovim putem postaviti konkretno pitanje

DA LI JE ONA PRETSTAVNIK b. HSS ILI JUGOSLAVENSKIH UNITARISTIČKIH KRUGOVA?

Molimo, u ime javnosti, ugledne opštinsku upravu za kratak odgovor.

Likvidirani sporovi u Vatrogasnoj Zajednici

U nedelju 14 marta održana je u Splitu skupština Vatrogasne zajednice za Primorsku banovinu. Ovoj skupštini prisustvovali su delegati sviju vatrogasnih zajednica u banovini. Šibenska vatrogasna četa bila je zastupana od svoja želana, koji su ujedno članovi središnjeg odbora vatr. zajednice.

Za ovu skupštinu vladao je veliki interes, s razloga što je nakon isteka mandata središnjeg odbora bio na dnevnom redu izbor novih članova za središnji odbor.

Svi izvještaji funkcionera bili su jednoglasno primljeni i sa velikim interesom saslušani. Naročitim interesovanjem saslušan je izvještaj tajnika g. M. Makjeda.

Po podnetim izveštajima pristupilo se izboru središnjeg odbora. Za izbor nove uprave predložene su 3 liste. Jedna od lista predložena je na čelu sa gosp. M. Makjedom, dok druge dve sa g. ing. Fabijanom Lukasom, dosadanjim pretsednikom odbora.

Zbog nemogućnosti sporazuma oko predloženih triju lista, pristupilo se tajnom glasanju. Po zaključku glasanja konstatovalo se da je pobedila lista na čelu sa g. Mirkom Makjedom, koji će kao starešina zajednice biti i delegat kod glavne vatrogasne zajednice u Beogradu.

U novi središnji odbor izabran je kao drugi podstarosta g. Marko Bačinić. Za Šibenik ušli su u nadzorni odgor gg. Rapo Dušan i Lj. Montana.

Dosadanji starosta vatrogasne zajednice g. ing. Fabijan Lukas predao je zapovedniku šibenske vatrogasne čete g. Marku Bačiniću odlikovanje „Krst sa zasluge vatrogasnog saveza Kr. Jugoslbvije» III reda. (g)

☐ DOPISNIK HRVATSKOG DNEVNIKA g. Nikolić u svom dopisu iz Šibenika tendenciozno je kritikovao Gradskog poglavarstva radi kupovanja terena za instalaciju smetlišta.

Gradsko poglavarstvo podlelo je tužbu sudu protiv g. Nikolića po Zakonu o štampi. (g)

☐ BANOVINSKI ODBOR U SPLITU društva Crvenog krsta održava u četvrtak 25 marta u 10 sati redovnu godišnju skupštibu u zgradi Direkcije pom. saobraćaja II kat soba br. 29. Pozivaju se delegati sreskih i općinskih odbora da prisustvuju ovoj skupštini.

Veliki sastanak sokolskih ideologa

Ovih dana održana je na Cetinju konferencija pretstavnika sokolskih župa. Konferencija je zaključila da se 3 i 4 aprila održi u Splitu veliki sastanak sokolskih radnika i ideologa 7 župa.

Na ovom sastanku raspraviće se o programu i sprovodenju Petrove petljetke.

„Bezićeva balatura"

U onom predjelu okolo Realke, gdje se je od lanjske godine dosta uredilo, ona »Bezićeva balatura« odviše smeta. U konstrastu je sa svim onim što se uokolo sagradilo. Sve to zajedno, lijepo je, široko je, ravno, lijepo zidjano, a sama ta „balatura" smeta, odviše smeta. Razumijemo da dok je gosp. Bezić bio opć. vijećnik, da je bilo i stanovitih obzira, ali sad, kad nema više tih obzira, moglo bi se to urediti. I potrebno je da se to uredi. Čim prije, tim bolje, jer ono ne može da ostane onako.

KNIN

Koncerat hora N. Ž. Z.

U Grand-hotelu, 13-III u subotu, ženski pjevački zbor splitske Narod. žen. zadruge, dao je biranij vokalni koncert, kojim je dirigovao Mo Boris Papandopulo. Bili su zastupljeni naši i strani kompozitori. Najveći aplauz pobrale su solistice: gđa V. Brešan, gđa Dolla Supin i gđa Ćaleta. Prve dvije dame raspolažu jačinom, timbrom i nijansiranom školovanom dotjeranošću glasa, dok treća dama, više salonska solistica, pjeva pročućenim osjećanjem, ali — rekli bismo — nije došla do efektna izražaja, u nenaravnim, nižim notama, u kojima se opažala ili umornost ili prehlada.

Zbor je — mislimo — neizjednačen altima i sopranima. Alti su, u nižim tonovima, promukli. kadkad neprirodni, a nema među njima dovoljne fuzije, dok soprani, u »fortima i fortisimo", odlikuju se fuzijom, ali u „pianima" nemaju onoga, što mekosti i boji „piana" daje čar i nježnost. Zadnji dio 7 tačke, Igra kolo, otpjevan je odveć šablonski. Malo se opazila obradba g. dirigenta. Dirigovanje Mo Popandopulo odlično je; puno je temperamenta i ekspresionističke dinamike.

Zbor bi trebalo, svakako, upotpuniti, svježijim glasovima, a napose altima.

Dvorana je Grand-hotela bila dupkom puna birane publike. Raspoloženje bilo je ugodno; aplauza je bilo poslije svakog otpjevanog komada. — Igranda je potrajala do u jutro. (m)

Mandalina

Na 14 ov. mj. u 9 sati održala je svoju redovitu glavnu godišnju skupštinu Radnička preduzimačka udruga sa običajnim dnevnim redom.

Ova Udruga osnovana je u teško doba talijanske okupacije g. 1920 od nacionalnih radnika.

Radnička preduzimačka udruga obavlja svoj rad na Šipada prenašanjem drvenog materija pred parobrode, dok je otprije imala zakup ukrcavanja i iskrcavanja raznog materijala i kod ovdašnje Mornarske Komande.

Nesavesnom konkurencijom nekih zakupnika, a i samih nesvesnih radnika, obarane su kroz nekoliko godina cene dotle da danas ovi kvalifikovani radnici nemogu da zarade za pristojno uzdržavanje svoje obitelji i za najnužnije životne potrebe. (v)

MALA KRONIKA

Oženjen neženja

U Parizu je neki stari neženja Žozef Garar nedavno doživio jedno rijetko iznenadjenje. On je imao da uredi neku svoju stvar kod vlasti i tamo je ostao u najvećoj mjeri zaprepašćen kad mu je opštinski činovnik saopštio da je u svima knjigama vođen kao oženjen čovjek. Prema zvaničnim zapisima on se juna 1917 vjenčao sa nekom gdicom Ogistinom Detij.

Stari neženja je uporno tvrdio da se on nikad nije vjenčao sa nekom gdicom Detij, koju uopšte i ne poznaje. Tu je neka zabluda po srijedi. Vidjeći Grarovu upornost, vlasti su stvar ispitali i došli do jednog izanimljivog, za Garara svakako neprijatnog otkrića.

Utvrđeno je da je Grar u početku ju na 1917 ležao teško bolestan u jednoj novoj bolnici na zapadnom frontu i tom prilikom su mu nestali svi dokumenti. Kad se od bolesti oporavio, otišao je u Pariz i izvadio nove dokumente.

Vjerovatno je da je neka žena po svoj prilici bolničarka u vojnoj bolnici uzela Grarove dokumente, otišla u Pariz i u junu 1917 godine se vjenčala sa nekim muškarcem, koji se pri vjenčanju poslužio Grarovim dokumentima. Izgleda da je toj dami bila potrebna udaja ali bez — muža ! I ona je svoj cilj postigla! Bila je žena starog momka Žozefa Grara, koji 20 godina nije ni slutio da je — oženjen.

Policija u Parizu je pokušala da pronađe kradljivcu i varalicu Ogistenu Detij, ali svako traženje ostalo je bezuspješno.

Ukoliko se ova sumnjiva žena ne bude pronašla, stvar će dospjeti pred sud, jer nepovjerljivi neženja Grar uporno traži razvod sa ženom sa kojom se uopšte i nije vjenčao.

Moderne hodže

Kako je Singapur postala velika varoš sa jednim milionom stanovnika, razvio se u njemu i veliki saobraćaj Uslijed šuma od sirena raznih fabrika' lađa, lokomotiva i automobila, ne čuje. se više dozivanje hodža svojih vjernika. S toga su muslimanski prvaci došli do originalne ideje. Na svim minaretima postavljeni su veliki zvučnici, tako se hodže više i ne viđaju na minaretima, vršeći svoju dužnost pomoću zvučnika.

Državno prvenstvo

Šta je bilo zadnje nedjelje ?

Mnogi su ostali vrlo iznenadjeni što je u Beogradu rezervni team „Jugoslavije“ svladao 1:0 sarajevsku „Slaviju“, prošle jeseni najvećeg kandidata za državnog prvaka, a na drugom beogradskom igralištu što BSK je morao da podijeli bodove sa najslabijim klubom : sa „Konkordijom“, koja je sve do Božića bila u vrlo lošoj formi. Medjutim oni koji su pratili i utakmice, koje odigravaju i rezerve naših većih klubova znali su, da od svih njih najbolji team ima beogradska „Jugoslavija“. Kad je ovaj klub prod jedno 18 mjeseci bio isključio skoro sve igrače I teama zbog nediscipline, preko novina je tražio nove igrače i dobio ih je oko 40. Od tih su treneri stvorili dobru osnovu iz koje će se ne samo popunjavati praznine, koje bi nastale medju I momčad, već koja bi sama u kompletnom sastavu mogla da u danom momentu zamijeni i I. team. Kad je ovaj pošao na gostovanje po liskoj a njihovi stari protivnici su odbili da odgode odredjene utakmice za državao prvenstvo, to je uprava morala da izvede II teama u borbu sa sarajevskom „Slavijom“ kao što će i iduće nedjelje protiv samog BSK—a. Bodreni od svojih navijača, koji su se sletili u velikom broju da ih hrabre, igrači „Jugoslavije“ igrali su vrlo poletno i borbeno tako da su potpuno zbunili izviždanog gosta, koji je mislio da i ovog puta pomogne svom prijatelju Besku oduzevi dva boda beogradskoj „Jugoslaviji« i sada još velikom kandidatu za I mjesto. Da je navala igrala više težih utakmica, bila bi dala još 6—7 golova prema šansama, koje je imala. Ovo im je dobar trening za nedjeljnu utakmicu protiv državnog prvaka i bude li ih pratiti sreća kao i prošle nedjelje a Beska nesreća kao u ovim zadnjim utakmicama, ima nade da će beogradski „crveni“ koji uživaju skoro u cijeloj zemlji nepodjeljene simpatije zbog svoje liberalne i nesebične sportske politike, možda samo zbog njih zagrebčani nisu istupili iz Saveza, doživiti vrlo rijetko zadovoljstvo, da im i rezerva potuče njihovog starog rivala.

Isto tako nije veliko iznenadjenje što državnom prvaku nije pošlo za rukom da oduzme oba boda »Konkordiji«, koja je dosad skupila jedva tri boda, dok ih je bogati zagrebački „Gradjanski“, koji dobro honoriše svoje igrače, sabrao ništa manje nego 16 (prije nedjeljne utakmice). Besk u zadnje vrijeme mnogo je popustio i to najviše iz razloga, što im je I momčad odigrala masu utakmica kod kuće i izvan Jugoslavije, tako da su se igrači premorili i ne igraju s onom voljom kao prije. S druge strane kod njih vlada običaj, da igrači I. teama moraju da odigraju sve utakmice sa jačim protivnikom, bili oni u formi ili potpuno van forme, kao što je sada slučaj sa nekim boljim igračima, nekad „asovima“. „Konkordija“ je medjutim, a osobito njena izvrsna odbrana zapela svim silama, da spase još ono što se spasiti dade a to da nastoje, da ne budu izbačeni iz kola ligaških klubova. Slučaj „Konkordije“, kojoj je „Gradjanski“ i varaždinska „Slavija“ oduzela bolje igrače, najbolje nam pokazuje, da kod nas još nema pravog sportskog duha. Da toga ima, klubovi ne bi vrbovali drugim klubovima bolje igrače, već bi gledali da odgoje dobar podmladak i iz ovoga bi se rekrutovale bove svježe snage, koje bi zamjenile svoje stare drugove. »Konkordiji« su odnzeta 3 najbolja igrača i to: Kodrnja, Pleše, Solerti. Ovo su sve navalni igrači u koje je uprava polagala najveće nade, koje su trebale da joj osiguraju bolje mjesto u jesenskom i protjetnom prvenstvu, pa je njihov odlazak bio uprav katastrofalan za zagrebačke „zelene“. Vezivanje igrača, koje je došlo u vrlo dobar čas, osujetiće svako vrbovanje, jer su igrači prisiljeni da izvjesan niz godina provedu u klubu, koji ih je sportski odgojio i to za sebe a ne za svoje protivnike.

A. D.

MALI OGLASNIK

Do 15 riječi D. 6, svaka daljnja reč 50 p. (uvrštava se najmanje 2 puta)

Priopćeno po retku D 10 — Oglasi po tarifi

Elektromotor jačine 2 HP, 220 volta u dobrom stanju kupio bi odmah. Podude slati na upravu lista. 112

Oglas licitacije

„Tehnički odeljak pri Sreskom načelstvu u Šibeniku dana 25 marta u 11 sati primoće ponude za uređenje bunara u selu Jezera opć Tijesno. Uslovi i predračun mogu se vidjeti u kancelariji Tehničkog Odeljka“. 114-2

Nove diplomate kod Firera

U zgradi presedništva vlade primio je Firer 4 nova diplomata. S leva: poslanik Paname Dr F. Villalaz, kraljevski-nizozemski poslanik v. Rappard, kraljevski švedski poslanik Richert i kraljevski bugarski poslanik Karadjaff.

Roman „TRIBUNE“

JOSIP BODULIĆ:

Tako je sudbina htela....

(nastavak 13)

Vodio je veliku duševnu borbu. Savest je konačno triunfirala. Čvrsto je odlučio da će se s njome večeras sastati, kazati joj sve i konačno se je otresti. Tada će se, ponovo, čist vratiti u zagrljaj svoje mile i ljubljene zaručnice - - - -

Sudbina nije tako htela i ona mu je prodočila ono što je sat pre učinio. Časkom zastade.

— Pa šta sam ja učinio - - - ? Sredio sam svoje stvari. Uništio korespondencu. Napisao poslednje pismo javnosti i ocu - - - Poslao sam i Gordeni pismo — — da — — i šta sam ono joj pisao - - - Jest, odnio joj podnaredrnik. Ona sada sigurno već čita, sva sretna što sam - - -

Jedina moja ljubavi !

Jesi li spremna ? Jasam uredio sve što treba, irpričaću ti — sretan sam i ne bojim se. Maraš se obući za ples, jer ćemo ići i tamo. Nemoj mi večerati. Hoću da si sva moja žena - - - dakle - - - u 7 sati budi već na trgu - - -

Bilo bi dobro — Bože, pa ja sam ti pisao?! Nehoteć se prihvatio za srce. Nešto ga je gušilo u griu. Šta će kazati njegova zaručnica?! . . . Kako će „to“ na nju delovati? Hoće li ju vest ubiti? . . . Da ! Ja sam ovo pismo napisao i sad je već kasno . . . da — bilo bi dobro da malo spavaš posle podne. Inače biću na brodu do 3 sata i od 4 do 6 i 3/4 kad ću izaći da te sačekam, .

Ljubi te najviše — zar sam joj to kazao ? Ne, ne ljubim je najviše. Najviše ljubim samo Boženku, svoju pravu verenicu.

Očekivao je njezin odgovor, zato se vratio na ladu. Sunce je već lagano zalazilo. Nebo nad Šoltom i Čiovom bilo je obojeno niansama zalazećeg sunca. Zimsko sunce je lagano gasnulo puštajući svoje poslednje zrake nad mirnim plavetnilom mora. Nekoliko belih jedara isticalo se u tom velikom plavetnilu čiji su završetak činili veliki otoci svojim sivim siluetama.

U kabini se malo smirio. Nije popio ni crnu kavu kad mu se javi podnarednik. Vratio se sa Gordaninim odgovorom.

Branimir je nervozno prihvatio mirisavo pisamce, napapno ga otvorio. Drhtao je sav. Činilo mu se kao da je sama Gordana pred njim. Izgubio je snagu kojom se hteo odupreti toj saksualnoj ijubavi i priviačivosti kojom ga je Gordana privukla sebi. Ipak se odlučio da pročita njeno poslednje pismo. Ono je glasilo:

Moj, mnogo sam se preplašila kada sam videla tvog podnarednika. Naime, mislila sam da si se ipak predomisiio. Sretna sam veoma. Znaš, ia sam kući sve uredila, spravna ću bit! da večeras umrem skupa s tobom. Još ti dajem vremena da se predomisliš , . .

Još ti dajem vremena — zar se ja nisam predomislio ? Ja sam odlučio da joj se oduprem. Zar se još moram predomišljati ?... Pet je sati. Još samo dva i ja ću se s njome sastati.

„Ići ćemo plesati, jeli ? Dakle prvi i poslednji put, biće nam vrlo lepo. Bićemo sretni ! Svakako volim da si mi poslao pisamce, ali ja sam isto mislila da se večeras obučem kao za ples. . . . Ljubljeni, . . . „ljubljeni“ . . . Bože, koliko sarkazma ! . . . Ljubljeni ? Zar ja ?! O proklet . . . da . . . da . . dovidenja . . . večeras — tvoja Gordana . . .

Odigrana je velika borba u duši poručnika Branimira. Skrhan od boli, lstinske i seksualne ljubavi, čiste duše i zavodničke kurtizane, Branimir je ležao na divanu svoje kabine . . . Na brodskom satu odbodilo je 6 i po. Mornari se spremali na večeru. Zastava je već davno spuštena. Bezbrižni podoficiri spremaju se „u varoš“ da posete svoje dragane. Zvon sata i užurbanost na palubi prenuli su ga tz tog nesaesnog sna.

Obukavši svoje paradno odelo napustio je brod i krenuo k trgu. Grad je prepun sveta. Poslednji dan karnevala. Obala, trg i sve ulice pune maskara, a eno tamo prema Susijepanu spremaju Cukuni i kneza Karnevala Krnju da ga povedu na stratište. Esplodiraće noćas petrolejska kanta u njegovoj utrobi i njega više neće biti . . . Grad se veseli, Split pliva u pesmi, ciku i urliku. Momci posipaju devojke „puninima“. Maske se guraju, štipaju a i — psuju - - -

U taj vrtlog mladosti i karnevalske slobode ušao je i poručnik Branimir oko sedme ure, u vreme kad se imao sastati sa plavušom, svojom gospodaricom.

On je u toj vrtlog ušao, a time je i konačna odluka pala. Sudbina njegova bića bila je jača od njega i njegove savesti, i on se njoj slepo pokorio...

*

(nastaviće se)

Direktor : HAMILKAR VITALIJANI — Glavni i odgovorni urednik : BRUNOSLAV J. LORINI — Stampa : Tiskara E. Vitaliani i Sin, Sibenik— Plativo u tuživo u Sibenik